

О. В. Яроменко

канд. геогр. наук, доцент кафедри географії і туризму
Міжнародного економіко-гуманітарного університету ім. акад. С. Дем'янчука

О. Я. Романів

канд. геогр. наук, доцент кафедри екології, географії та туризму
Рівненського державного гуманітарного університету

М. М. Микулін

магістр спеціальності «Географія»
Міжнародного економіко-гуманітарного університету ім. акад. С. Дем'янчука

РЕГІОН ЯК ІНВЕНТИВНА ТУРИСТИЧНА ДЕСТИНАЦІЯ

В статті висвітлено особливості подієвого туризму як складової туристичного продукту регіону. Названо позитивні і негативні наслідки івент-туризму для туристичної дестинації.

Ключові слова: туристична дестинація, подієвий туризм, функції та дисфункції туризму.

Yaromenko O. V., Romaniv O. Y., Mykulin M. M. The region as event tourism destination

Features of the event tourism as part of the tourist product of the region are covered in the article. Positive and negative effects for event tourism destination are presented.

Key words: tourist destination, event tourism, function and dysfunction of tourism

Подієвий туризм виступає чинником туристичної привабливості регіонів. Регіон, в якому проводяться події, набуває нового іміджу, а в розвиток його інфраструктури залучаються інвестиційні кошти, місцева громада отримує нові робочі місця. Крім того, проведення різного роду подій є передумовою розвитку малобюджетних видів відпочинку та важливим чинником підвищення культурно-освітнього рівня населення. Тому визначення місця подієвого туризму у рекреаційно-туристському комплексі регіонів в Україні є актуальним.

Комплексному теоретико-практичному дослідженню з питань організації й розвитку подієвого туризму присвятили свої праці такі відомі вчені: А. Бабкін, М. Біржаков, Ю. Блохіна, Е. Богданова, В. Квартальнов, А. Кирилов, О. Костюк, І. Смаль, І. Шаповалова та ін.

Метою дослідження є розкрити особливості розвитку регіону як інвентивної туристичної дестинації.

Одним із перспективних напрямів за оцінками Всесвітньої туристичної організації (UNWTO) є подієвий, або ж івент («event») туризм. Event (подія, захід) розглядається як соціально-культурна, так і технічна, навіть філософське, або ж запланована соціально-суспільна подія чи захід, яка відбувається в певний час і з певною метою, має певний резонанс для суспільства. До видів «event» можна віднести: фестивалі, карнавали, паради, святкування; конфере-

нції, форуми, симпозіуми, круглі столи, освітні заходи; спортивні змагання; концерти, виставки, ярмарки, торгівельні шоу, презентації, заходи, пов'язані з просуванням торгівельної марки і т.д.

Організація подієвого туризму має свої особливості. Даний напрямок в туризмі дозволяє вирішувати багато соціально-економічних проблем, властивих не тільки туристській галузі. Події є потужними стимуляторами туристських потоків. Крім того, подієвий туризм допомагає вирішити проблему сезонності в туризмі, приваблюючи туристів в період міжсезоння. Розвиток подієвого туризму сприяє створенню нових додаткових робочих місць і забезпечує зайнятість населення. Вважаємо, що подієвий туризм є перспективним видом туристичної галузі регіону з невичерпним ресурсним потенціалом. Вони сприяють соціально-економічному росту області, популяризації потенційних туристських ресурсів серед населення. З кожним роком кількість різного виду заходів у регіонах України зростає, попри відсутність підтримки на державному рівні та недостатню розробленість належних маркетингових заходів.

Для координації подієвого руху та узагальнення інформації щодо нових заходів в країні необхідно створити туристично-інформаційні центри. Основною функцією туристично-інформаційних центрів повино бути формування іміджу регіону та збільшення кількості туристів, що його відвідують.

Для перспективного розвитку подієвого туризму в регіонах необхідно провести детальний аналіз існуючих заходів та систематизувати їх за ознакою цікавості для туристів. Для пропаганди та інформованості туристів доцільно створювати Інтернет-сайти подій.

Подієвий туризм потребує координації та сприяння з боку місцевих органів влади. Таким органом на рівні місцевого самоврядування може стати муніципально-приватне партнерство як механізм трьохсторонньої взаємодії (на контрактній або договірній основі) місцевих органів влади, держави, приватного бізнесу: держава-туристичні підприємства-населення. У такій співпраці можуть вирішуватися питання створення нового туристичного продукту, що включає фестивалі, свята, спеціалізовані виставки, інформаційні тури тощо.

Зауважимо, що подієвий туризм може мати позитивний або негативний вплив на довкілля. Його позитивні аспекти, наприклад, полягають у створенні можливості для відпочинку і відвідання цікавих місць, або створення робочих місць. Якщо туризм пов'язаний з патологічними явищами, такими як збільшення рівня злочинності, деградації навколишнього середовища, можна говорити про туристичні дисфункції. Позитивні і негативні наслідки подієвого туризму (його функцій і дисфункцій) описані в таблиці (табл. 1).

З точки зору туризму заходи мають велике значення, тому що вони приваблюють туристів. Особливості подієвого туризму виражаються через його багатогранний вплив на різні елементи туристичної дестинації.

Таблиця 1

Основні функції і дисфункції подієвого туризму в контексті елементів туристичної дестинації (складено за [3])

Елементи туристичної дестинації	Функції подієвого туризму	Дисфункції подієвого туризму
Природна спадщина	Сприяння ідеям захисту та сталого розвитку довкілля.	Загрози довкіллю (водним об'єктам, атмосфері, клімату), викликані забруднення. Можливе зменшення площ зелених зон у разі проведення фестивалів під відкритим небом.
Культурна спадщина	Залучення нових відвідувачів до культурної спадщини за рахунок послуг музеїв або галерей. Можливість культивувати і розвивати місцеву та регіональну культурну спадщину. Залучення туристів до вивчення історико-культурної спадщини регіону.	Втрата самобутності місцевої та регіональної спадщини внаслідок значного напливу туристів.
Інфраструктура	Будівництво об'єктів для цілей організації великих фестивалів. Розвиток туристичної інфраструктури, пов'язаної з культурно-розважальними заходами, об'єктами розміщення та харчування. Інфраструктурне забезпечення з метою задоволення потреб подієвого туризму.	Швидке зношення окремих елементів інфраструктури під час масових акцій. Можливо пошкодження інфраструктури в результаті вандалізму.
Населення туристичної дестинації	Створення місць, де туристи можуть провести вільний час у цікавій формі і відстоювати свої інтереси, обмінюватися ідеями та думками. Поява місць, де можуть бути розпочаті і розвинені міжособистісні відносини. Сприяння ідеям мультикультуралізму через фестивалів, що важливо в поліетнічному суспільстві. Створення умов для самовиразу меншин. Створення робочих місць для місцевого населення в секторі фестивальних послуг.	Можливі конфлікти між туристами і жителями районів, де проводяться заходи. Провокування алкоголізму, наркоманії, заворушень та злочинів, скоєних під час подій.

Події впливають на природну спадщину, наприклад, шляхом сприяння охороні природи. Вони сприяють залученню туристів до культурної спадщини, позитивно впливають на туристичну інфраструктуру. Заходи заохочують терпимість і мультикультуралізм. Все це характеризує позитивний вплив (функції) подієвого туризму.

З іншого боку, варто пам'ятати, що подієвий туризм має деякі негативні наслідки (дисфункції). Серед них забруднення довкілля, фальсифікація культурної спадщини, представленої в ході заходів, знос або навіть руйнування інфраструктури в результаті діяльності туристів під час подій. Окремі дисфункції стосуються людей як суб'єктів, які формують туристичний простір. Іде мова про конфлікти між місцевими жителями та туристами-учасниками подій.

Подієвий туризм є багатовимірним явищем. Тим не менш, позитивні сторони домінують. Зокрема, важливими є функції, які пов'язані з розвитком громади, підтримкою культурних інститутів і створенням нової інфраструктури. З іншого боку, не слід ігнорувати гірші сторони подієвого туризму, а саме його дисфункції. Для того, щоб зменшити їх вплив, при організації заходів важливий правильний підхід та організація співпраці органів місцевої влади, місцевих жителів і підприємців.

У світлі сучасних подій організація та проведення більшості подій у регіоні є проблематичною. В Україні на рівні регіону відсутні єдині центри реєстрації подій, організація чи установа, яка могла б координувати діяльність подієвого туризму. Важливою проблемою є розвиток спеціалізованої інфраструктури. Одним з не менш важливих факторів, який би позитивно вплинув на розвиток подієвого туризму – створення календаря подій регіону. На регіональному рівні не розроблені загальні маркетингові заходи просування подієвого туризму, що звичайно обмежує їх доступність до широкої спільноти і недостатньо використовується у туристській діяльності.

Не зважаючи на вказані труднощі, вважаємо подієвий туризм перспективним видом туризму в Україні. Завдяки його розвитку не лише розширюватимуться культурні контакти, а й економічно розвиватимуться регіони, де проходитиме та чи інша подія.

1. Панасенко Т. В. Фестивальна діяльність як чинник туристичної привабливості регіону / Т. В. Панкова // Туризм як фактор розвитку регіону. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Вінниця, 2011. – С. 90–93.
2. Яроменко О. Геопросторовий аналіз фестивальної діяльності як туристичного продукту Рівненської області / О. Яроменко, О. Токар // Географія, економіка і туризм: національний та міжнародний досвід. Матеріали ювілейної X Міжнародної наукової конференції. – Львів, 2016. – С. 447-451.
3. Waldemar Cudn. Festival tourism – the concept, key functions and dysfunctions in the context of tourism Geography studies [Електронний ресурс] / Waldemar Cudn // Geographical journal. – № 65. – 2013. – P. 105-118. – Режим доступу: <http://www.sav.sk/journals/uploads/09031057Cudny.pdf>